

Paramaz'ın öyküsü

Posted on 13/12/2019

Osmanlı demokratik aydın hareketini ve bu hareket içindeki Ermeni partilerini inceleyen RED belgeseli Avrupa galası İsviçre'nin Basel kentinde yapıldı. Belgeselin yönetmeni ve aynı zaman HDP ve SYKP'nin de kurucu üyesi olan Kadir Akın, "Soykırım entelektüel hayatı ve kültürel birikimi de yok etti" dedi.

Ermeni Devrimci Paramaz kitabının yazarı Kadir Akın'ın yapımcısı ve yönetmeni olduğu belgesel RED filmi, Osmanlı demokratik aydın hareketini ve 93 harbi sonrası Berlin anlaşması ile aktüel hale gelen Ermeni sorununu inceliyor. Belgeselde bu anlaşmadan doğan hakları için mücadele eden Ermeni partileri anlatılırken; Kumkapı, Sasun, Zeytun isyanlarını ve Osmanlı Bankası baskınında dile getirilen talep ve istekler tarihsel belge ve bilgilerle anlatılıyor.

Belgeselinin Avrupa galası İsviçre'nin Basel kentinde yapıldı. Yapımcı ve yönetmenliğini Kadir Akın'ın üstlendiği Red filminin gösterimine İsviçreli ve Türkiyelilerin yoğun ilgisi olduğu gözlemlendi.

KÜLTÜREL BIRIKIM YOK EDİLDİ

Belgesel, 1908'de 2. kez ilan edilen Meşrutiyet ile birlikte yeniden açılan Osmanlı Meclis-i Mebusan'ındaki Ermeni vekillerini ve onların sosyal, siyasal haklar için verdikleri mücadeleyi örnekleriyle belgeliyor.

Belgeselde soykırımın entelektüel ve kültürel birikimi yok ettiği gibi bu topraklardaki sosyalist hareketin köklerine de zarar verdiği, daha sonraki kuşakları deneysiz, tecrübesiz

ve hafızasız bıraktığı vurgulanıyor.

PARAMAZ'IN HAYATINDAN KESİTLER

Belgeselde Ermenilerin birlikte yaşama iradesine karşın İttihat ve Terakki iktidarının soykırımcı politikalarına yer verilirken, belgeselin kurgusu, 1915'in Haziran ayında 19 arkadaşıyla birlikte Beyazıt meydanında idam edilen Paramaz'ın hayatından kesitler üzerinden geliyor.

RED belgeseli; Cenevre, Basel, Samandağı, Beyrut ve İstanbul'un değişik yerlerinde yapılan çekimlerden oluşuyor. Toplam süresi 55 dakika olan film, kimi röportaj ve belgelerle de zenginleştirilmiş.

100 YIL ÖNCE 100 YIL SONRA

Belgeselin bir başka özelliği de aslında 100 yıl önce ve 100 yıl sonrasının sorgulanmasını, benzerliklerin ortaya konulmasını göstermesi. Ancak belgeselin asıl vurguladığı yan tabii bu topraklardaki entelektüel ve kültürel mirasın yok olmasının ve sosyalist hareketin köklerinin zarar uğratılmasının, sosyalist hareketi nasıl deneysiz, tecrübesiz ve hafızasız bıraktığını anlatması bakımından önemli.

BELGESELE YOĞUN İLGI

Geçtiğimiz günlerde Kadıköy Sineması'nda yapılan galasında da belgesel yoğun ilgi gördü. 300 kişinin izlediği belgelese yoğun ilginin nedenini yönetmen Kadir Akın, "Unutulmuş, yok sayılmış bir tarih gün yüzüne çıktı ve daha fazlasını öğrenmek istiyor insanlar. Kendilerine anlatılmış bir tarihin hakikatleri içermediğini görüyor ve anlıyorlar, dolayısıyla geçmiş

sorgulayanların sayısı arttı. Bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç var. Sosyalist hareketin tarihini, işçi sınıfı mücadelesinin tarihini yeniden ele almak gerekiyor” sözleriyle yorumladı.

SOSYALIST HAREKETİN TARİHİ YENİDEN ELE ALINMALI

Kitaba nazaran filmin daha çok kitle ile buluşma potansiyelinin olması önemli bir etken olduğunu ifade eden Akın, “Ayrıca ben HDP ve SYKP’nin de kurucu üyesiyim. Bununla, bir anlamda da sosyalist hareketin yeniden kuruluşunun, sosyalist hareketin tarihinin de yeniden ele alınması ile gerçekleşeceğine inanıyorum. Bundan dolayı, bu yönlü çalışmalarım ve araştırmalarım da devam edecek” diye konuştu.

1914 Haziran’ın sonuna doğru, Sosyalist Hınçak Partisi’nin (SDHP) kurucuları, merkez yöneticileri ve İstanbul’daki üyeleri, 17 Eylül 1913’de Romanya’nın Köstence şehrinde yapılan SDHP’nin 7. Kongresinde, İttihat ve Terakki yöneticisi Talat Paşa’ya suikast düzenlenmesi kararı alındığının ihbar edilmesi üzerine apar topar gözaltına alınır ve tutuklanırlar. Paramaz da tutuklananlar arasındadır.

Paramaz ve arkadaşlarına dönük operasyon 1914 yılının 16 Temmuz’unda İstanbul’da başlar, Ağustos ayının sonuna kadar devam eder. Tutuklananların sayısı kısa sürede 120 kişiye ulaşır. Paramaz ve arkadaşları 15 Haziran 1915 sabahına doğru saat 03.30’da Beyazıt Meydanı’nda asıldı. Paramaz ve arkadaşlarının asılması 1915’te yaşanan soykırımın işaret fişeği olacaktır.

Kaynak: [Yeni Özgür Politika](#)